

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

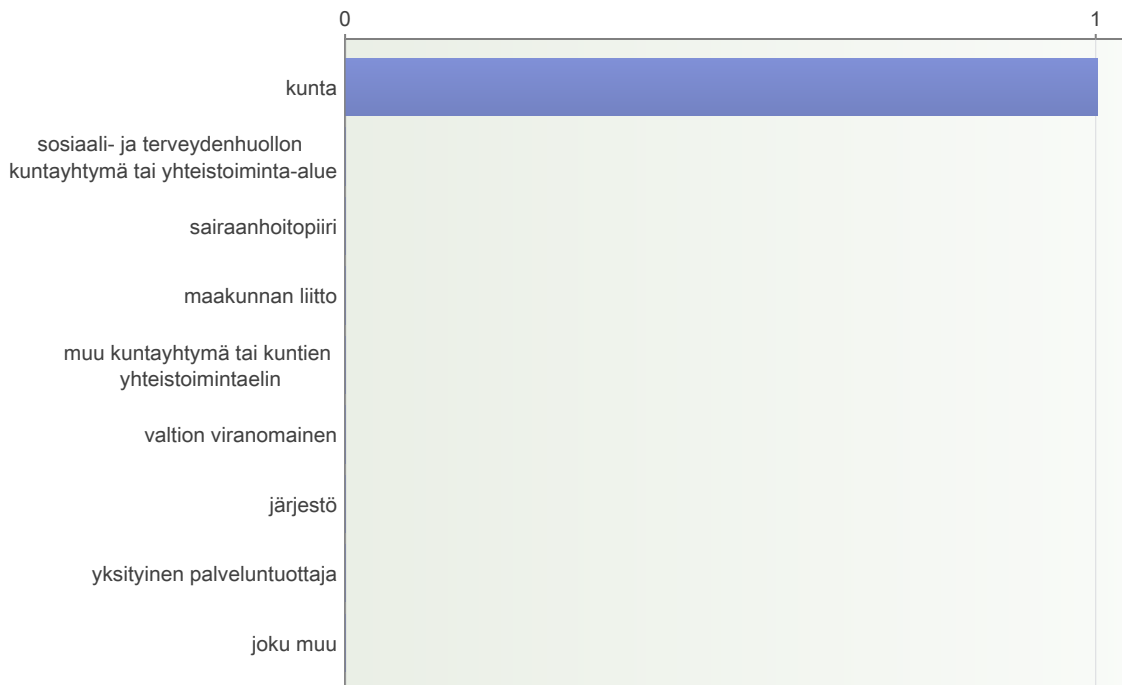
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Kankaanpään kaupunki	Jarmo Välimäki	Kaupunginjohtaja Mika Hatanpää, mika.hatanpaa@kankaanpaa.fi, 044 577 2210	4.12.2017	Kaupunginhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

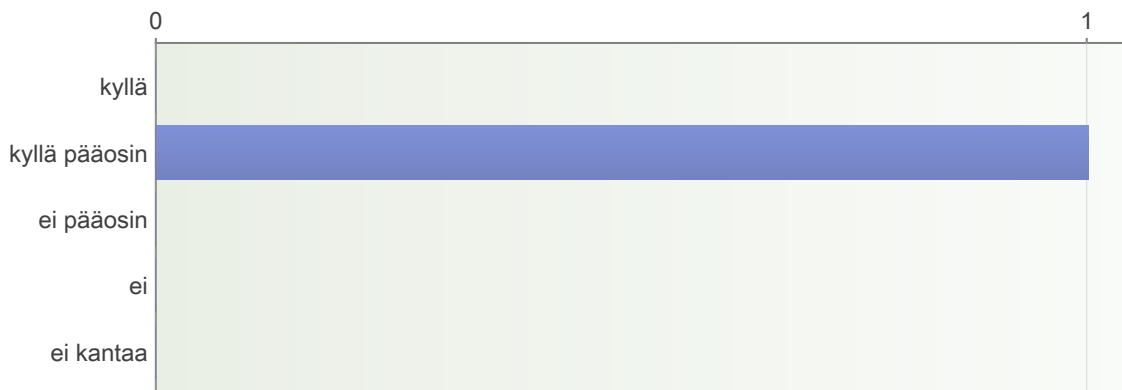
- Maakuntauudistus ja siihen liittyvä sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapaus voivat parantaa asiakkaan mahdollisuuksia saada tarvitsemiaan palveluja ilman resurssipulasta johtuvaa viivytystä. Ottaen huomioon uudistuksen tavoitteenakin oleva tarve kustannusten leikkaamiselle sekä suunnitellun valinnanvapausjärjestelmän sisältämät riskit julkisen sektorin järjestämisvastuulle kuuluvien sote-palvelujen kustannusten kasvulle, pitkällä tähtäimellä on ilmeinen tarve karsia palveluihin käytettäviä resursseja.

Uuteen valinnanvapauslakiluonnokseen tehdyistä muutoksista huolimatta on edelleen mahdollista, että monimutkaisesta valinnanvapausjärjestelmästä hyötyisivät eniten koulutetut, hyvätuloiset ihmiset, jotka osaavat sitä käyttää. Toisaalta on myös ilmeistä, että heikommassa asemassa olevat moniongelmaiset ja oikeuksistaan vähemmän tietoiset asiakkaat hyötyvät valinnanvapaudesta vähemmän. Moniongelmaisten riittävä huomioiminen vaatisi runsaasti lisäresursseja neuvontaan ja ohjaukseen, mikä puolestaan lisää kustannuksia.

Miten valinnanvapauslaki vaikuttaa alueellisesti, on vaikea tarkkaan arvioida ja jää nähtäväksi, miten palvelutarjontaa lopulta syntyy esimerkiksi harvaan asutuille seuduille. Tämäkään lakiluonnos ei tuo muutosta siihen, että on edelleen odotettavissa suoran valinnan palvelujen keskittyvän tiheimmin asutuille kaupunkiseuduille.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan itsemääräämisoikeus palvelujen käytössä voi lisääntyä etenkin niiden asiakkaiden osalta, jotka eivät mm. taloudellisen tilanteensa vuoksi ole voineet valita palvelun tuottajaa yksityisiltä markkinoilta. Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa tulevat myös olemaan hyvät alueilla, jonne palvelutuotantoa tulee keskittymään.

Kuten edellä on jo tuotu esille, laaja-alaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja käyttävien sekä erityisryhmien mahdollisuudet vaikuttaa omiin palveluihinsa tarkoituksenmukaisella tavalla lakiluonnoksessa esitetystä valinnanvapausjärjestelmästä, on kuitenkin kyseenalainen. Kaikilla ei ole kykyä ja jaksamista perehtyä monimutkaiseen valinnanvapausjärjestelmään.

Lakiluonnoksessa jää osin epäselväksi, mitkä palvelut ovat valinnanvapauden piirissä ja mitkä liikelaitoksessa. Esimerkiksi tehostetun palveluasumisen osalta on tärkeää, että asiakas saa suoran valinnan kokonaisuuteen kuuluvat palvelut siinä tehostetun palveluasumisen toimipisteessä, jossa hän on hoidettavana.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On todennäköistä, että alueellisia eroja palvelujen saatavuudessa edelleen on ja todellinen valinnan mahdollisuus syntyy ainoastaan riittävän tiheästi asutuilla alueilla. Jotta valinnanvapautta voi käyttää, tulee asiakkaalla myös olla riittävästi informaatiota käytettävissään ja tähän nähden palveluista tiedottamisella on suuri merkitys. Asiakkaalla tulee myös olla kykyä tehdä etunsa mukainen valinta. Riskinä on, että asiakkaan valintaa ohjaavat irrelevantit ulkoiset vaikuttimet, jotka eivät palvele asiakkaan etua. Ovatko tarjolla olevat palvelut asiakkaan tilanteeseen sopivia ja toimivatko ne tarkoituksenmukaisella tavalla yhteen, jää lakiluonnoksen perusteella avoimeksi.

On todennäköistä, että työterveydenhuollon palveluja tällä hetkellä käyttävistä henkilöistä ainakin osa siirtyy käyttämään valinnanvapauden piirissä olevia palveluja.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

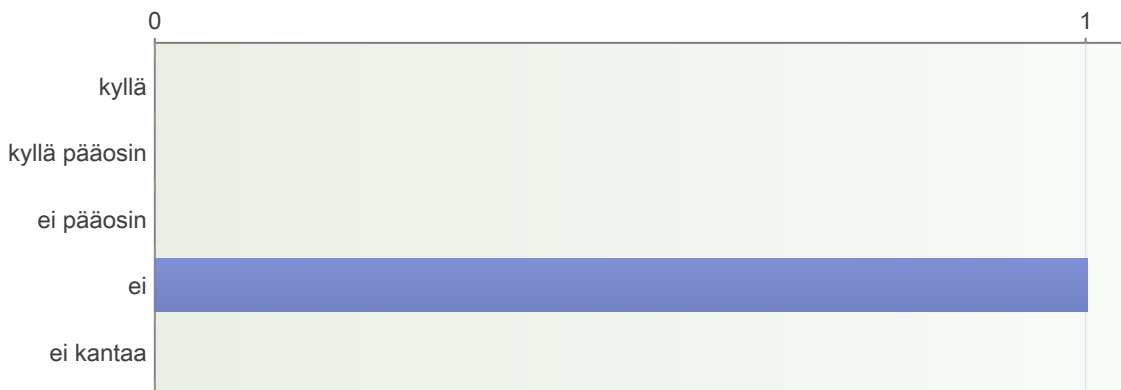
- Maakunnan eli palvelujen järjestäjän vaikutusmahdollisuudet monituottajaisen palveluketjun hallintaan ovat nykyistä julkista palveluntuottajaa (kunnat, sairaanhoitopiirit) heikkomat.

Lakiluonnoksessa edellytetään maakunnan huolehtivan laaja-alaisesti yhteen sovitettuja palveluita tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisesta, palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien määrittelemisestä sekä asiakasta koskevan tiedon hyödyntämisestä eri tuottajien välillä. Palveluketjujen toteutumisen valvonta- ja seurantamahdollisuudet ovat myöskin rajalliset mm. pitkistä ketjutuksista ja asiakkaiden useista päällekkäisistä ja samanaikaisista palvelutarpeista johtuen. On myös ilmeistä, että sopimusten ja tuottajien valvonta tulisivat edellyttämään runsaasti asiantuntijaresursseja hallintoon, ja tämä edellyttäisi henkilökuntasiirtoa palveluista byrokraatiaan. Byrokratia kasvaa, hallinnollinen työpanos kasvaa.

Vaikka valinnanvapauden voimaan tuloa on lausuttavana olevassa lakiluonnossa myöhennetty aiemmasta sekä voimaantuloa vaiheistettu, on olemassa suuri riski, etteivät valinnanvapausjärjestelmää palvelevat tietojärjestelmät tule olemaan valmiita tarvittavassa aikataulussa. Tämä tulee heikentämään valinnanvapausjärjestelmän toimivuutta ja nostamaan järjestelmän ylläpitokustannuksia.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

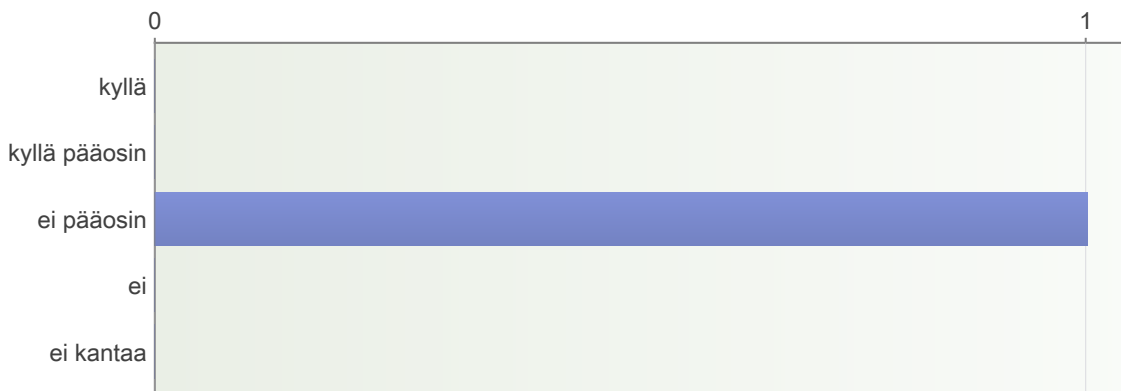
Vastaajien määrä: 1

- Monituottajamalli joka lakiluonnoksessa esitetään, lisää paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden palvelujen yhteensovittamiseen ja yhtenäisten palvelukokonaisuuksien turvaamiseen liittyviä haasteita. Palvelujen horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio on haastavampaa asiakkaan valitessa yksityisen sote-keskuksen tai käyttäessä asiakasseteliä tai henkilökohtaista budjettia, erityisesti jos tietojärjestelmät eivät ole valmiina vaiheistetun valinnanvapauden voimaantuloaikataulussa.

Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen, monituottajamalli sekä valinnanvapauspalveluiden vieminen markkinoille on rakenne, joka ei itsessään tue integraatiota. Rungas integraatiota edistävä, eri tahojen yhteistyötä edellyttävä säännöstö saattaa antaa virheellisesti kuvan integraation vahvasta asemasta ehdotetussa järjestelmässä. Kysymys on kuitenkin siitä, että ehdotettu malli itsessään on integraation näkökulmasta erittäin ongelmallinen ja se edellyttää runsaasti tätä ongelmia korjaavaa sääntelyä. Käytännössä näiden säännösten soveltaminen integroitujen palvelukokonaisuuksien turvaamiseksi on vaikeaa. Palveluiden ohjaus ja johtaminen on moniportaista ja haastavaa.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

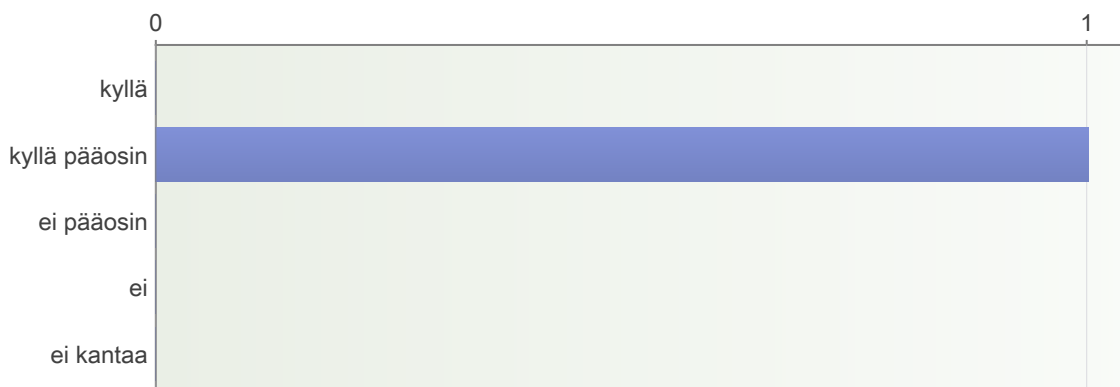
Vastaajien määrä: 1

- Erityisesti asiakasseteli voi voimaantullessaan luonnostellussa laajuudessa ja kohdistuessaan erityisesti erikoissairaanhoidon kiireettömiin palveluihin, vaarantaa maakunnan edellytykset toteuttaa järjestämisvastuunsa.

Monituottajamalli jossa palvelujen tuottaminen pirstoutuu useille eri tahoille, heikentää myös maakunnan tosiasiallisia mahdollisuuksia valvoa järjestämisvastuulleen kuuluvan palvelutuotannon asianmukaisuutta.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

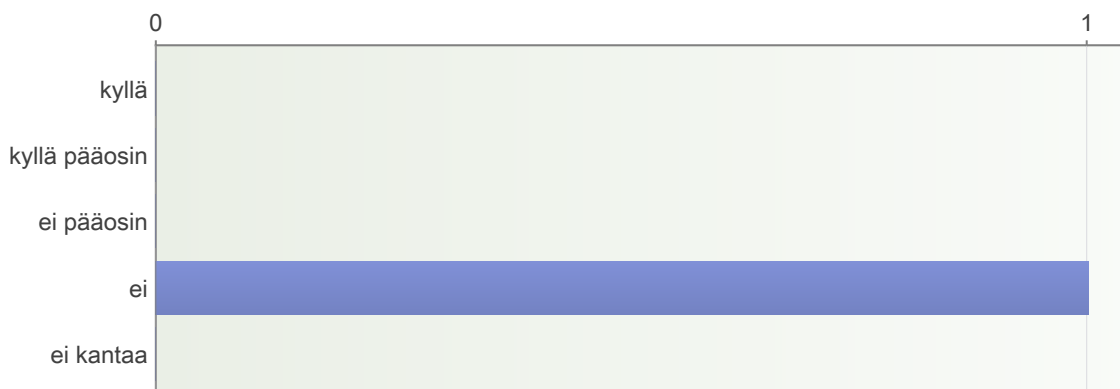
Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksessa palveluista saatava korvaus on tuottajalle ennalta määrätty palvelujen järjestäjän toimesta. Tämä edistää toimintatapojen muutosta ja uusia innovaatioita siinä mielessä, että malli edistää tuottajia pienentämään tuotantokustannuksia riittävän voittomarginaalin saavuttamiseksi.

Uudistuksen myötä sote-palveluihin tuleva kilpailuasetelma kannustaa myös julkisia palvelun-tuottajia mainonnan ja markkinoinnin lisäämiseen ja uusien digitalisoitujen palvelujen käyttöönottoon.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

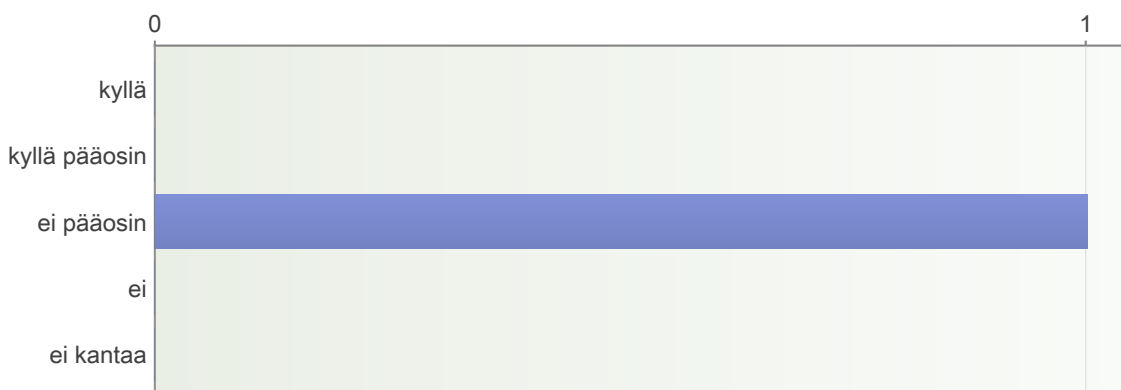
- Edes osan ennakoitavissa olevista riskeistä toteutuessa voi käydä niin, että palvelujen kustannukset nousevat. Palvelujen järjestämisen ja tuotantoketjujen toimivuuden takaavan ICT järjestelmän toteutusaikataulu ei todennäköisesti ole edelleenkään riittävän nopea lakiluonnoksessa esitettyyn valinnanvapauden voimaantumoon nähden. Valinnanvapauden myötä hoitoon pääsyä rajoittavat tekijät vähenevät, joka sinänsä myönteisten vaikutusten lisäksi myös lisää kustannuksia. Valinnanvapausuudistuksen monituottajamallin toteutus näyttää kuvauksen perusteella lisäävän hallinnon tehtäviä järjestämisen ja tuottamisen jokaisella portaalla.

Kustannusten kasvu on ilmeistä myös suun terveydenhuollossa. Lisäksi on todennäköistä, että julkisesti rahoitettuja suoran valinnan muihin palveluihin tulee uusia käyttäjiä henkilöistä, jotka aiemmin ovat hankkineet kyseiset palvelut omalla kustannuksellaan yksityissektorilta tai työterveyshuollosta. On myös ilmeistä, että henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto tulee aiheuttamaan kustannusten kasvua mm. aiemmin omaishoidon tuella palveluja saaneiden valitessa henkilökohtaisen budjetin.

Jotta kokonaiskustannukset eivät kasvaisi, julkista sosiaali- ja terveydenhuoltoa tulisi sopeuttaa vähintään yksityisen palvelutuotannon kasvavan osuuden verran. Käytännössä sopeuttamista voi tapahtua merkittävästi vain henkilöstökustannuksia leikkaamalla. Merkittävä osa henkilöstön sopeutustarpeesta toteutuisi kuitenkin työnantajalta toiselle siirtymisillä ja todentuisi uudistuksen asteittaisen voimaantumisen vuoksi useamman vuoden aikana. Henkilöstön siirtyminen julkiselta sektorilta yksityiselle voi aiheuttaa vakavaa työvoimapulaa kriittisissä avaintehtävissä ja erityisosaamisen vajeita ja uhata maakunnan kykyä suoriutua tehtävistään.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa esitetty tuotantotapa antaa maakunnalle laajemmat mahdollisuudet itsenäisesti arvioida palvelujen asianmukaisin tuotantotapa mikä voi olla myös palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden näkökulmasta hyvä asia. Laki parantaisi asiakkaiden yhdenvertaisuutta verrattuna nykytilaan, jossa valinnanvapautta on käytännössä enemmän työterveyshuollon asiakkailta sekä parempituloisilla.

Valinnanvapauslailla ei kuitenkaan pystytä ehkäisemään sitä, että palvelujen saavutettavuus tulee jatkossakin vaihtelevaan maakuntien sisällä ja harvaan asutuille alueille muodostuu todennäköisesti vähemmän saatavuutta parantavaa lisätarjontaa. Mikäli palveluntuottajatuottajaverkko jää joillekin seuduille suppeammaksi, on maakunnan omalla toiminnalla merkittävä rooli, koska sen on lakiluonnoksen nojalla taattava kaikille asukkaille yhdenvertaiset palvelut, viime kädessä omana palvelutuotantona. Todennäköisesti yksi liikelaitoksen ongelma on mahdollinen kilpailu henkilöstöstä, mikä voi haitata liikelaitoksen edellytyksiä tuottaa sen vastuulle kuuluvia sote-palveluja.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

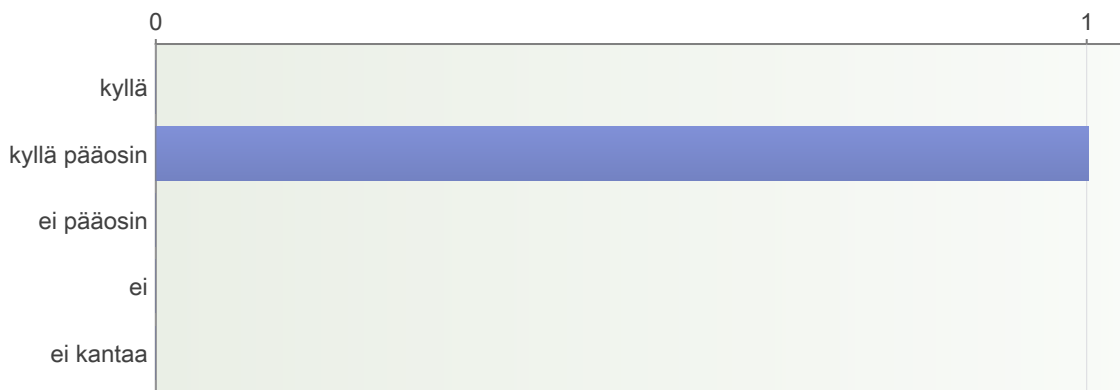

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

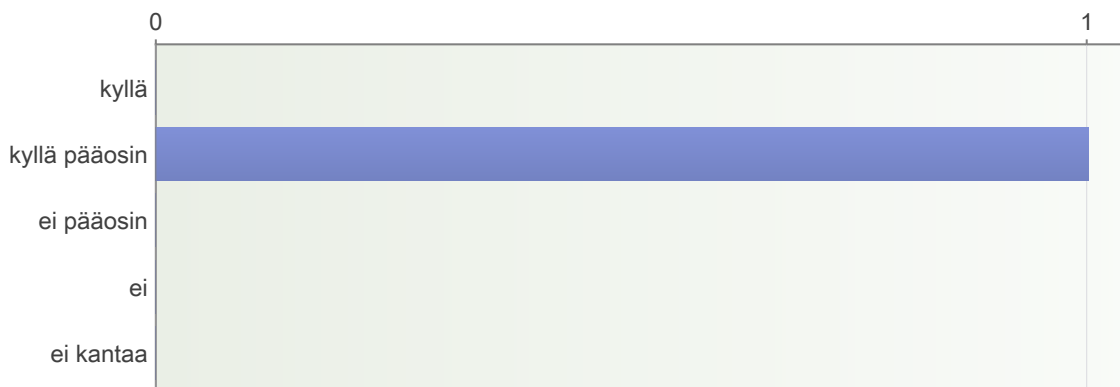
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Esitys jättää epäselväksi ainakin kotisairaanhoidon ja fysioterapian aseman: milloin on kyse asiakassetelipalvelusta ja mikä kuuluu sote-keskukselle. Samoin epäselvää on, miten kotisairaanhoidon lääkäripalvelu järjestyy, sote-keskuksesta, liikelaitoksesta vai asiakassetelipalveluna?

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

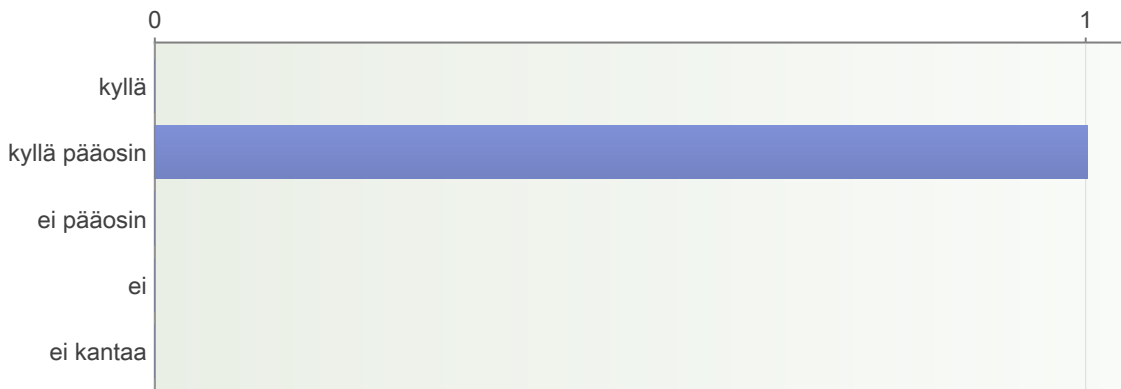
- Lakiluonnoksen 18 § 3 momentissa kuvattu luettelo on melko selkeä. Ennaltaehkäisevään toimintaan liittyvät muut palvelut ja näiden toteuttaminen jäävät kuitenkin epäselväksi. Kuvantamispalveluiden osalta jää epäselväksi tarkoitetaanko natiivikuvia vai myös vaativampia kuvauksia?

18 §:ssä todetaan myös, että maakunnan on sisällytettävä suun hoidon yksikössä tuotettaviin suoran valinnan palveluihin maakunnan palvelutarve ja palvelutarjonta huomioon ottaen riittävä määrä 3 momentissa mainittuihin palveluihin liittyviä terveydenhuollon ammattihenkilöiden konsultaatio- ja vastaanottopalveluja. Epäselväksi jää, minkä tahon kustannus- ja tuotantovastuulla nämä palvelut lopulta olisivat ja mitä nämä palvelut käytännössä olisivat?

Suoran valinnan ja maakunnan liikelaitoksen tuottamien muun kuin suoran valinnan palvelut kaipaavat tarkentamista ja konkretisointia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

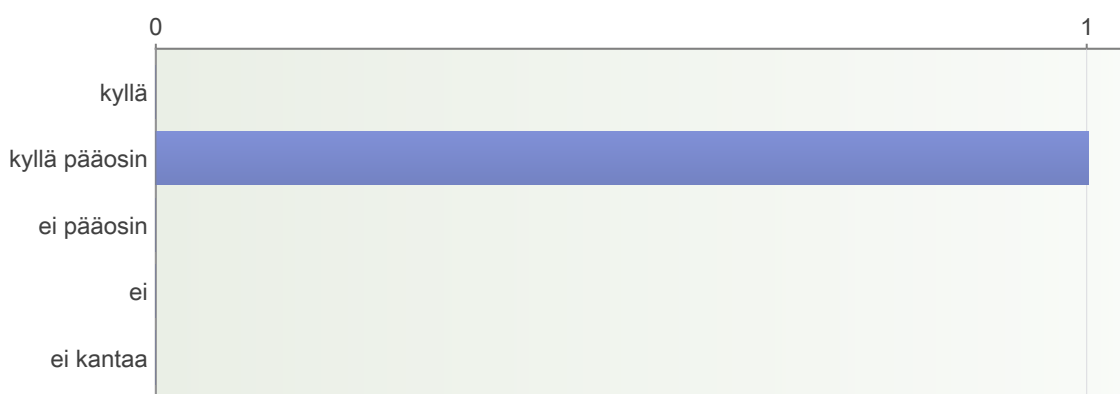
30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Liikelaitoksen palvelujen tuominen sote-keskuksiin lisää onnistuessaan asiakkaan palvelujen integraatiota. Epäonnistuessaan jalkautetut palvelut ja lakiesityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa esille tuotu sote-keskusten sosiaalihuollon konsultointi tulee kuormittamaan liikelaitoksen resurssia. Tulee olla selkeästi määriteltynä, mitkä ovat liikelaitoksen velvollisuudet ja kriteerit mm. tuottaa konsultaatiopalveluja sote-keskuksille.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa on varsin selkeästi ilmaistu perusteet asiakkaan oikeudelle valita itselleen sopivin maakunnan liikelaitos. Tehdyt rajaukset asiakkaan liikelaitoksen valintamahdollisuuksiin ovat palvelujen tarkoituksenmukaisen järjestämisen kannalta perusteltuja.

Valinnanvapaus yli maakuntarajojen voi kuitenkin aiheuttaa ongelmallisia tilanteita mm. integraation toteutumiseen, palveluntuottajien valvontaan, palvelutarpeen arviointiin, maakuntien väliseen laskutukseen, palveluvalikoiman poikkeamiin maakuntien välillä, paljon palveluja käyttävien henkilöiden tunnistamiseen ym. liittyen.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

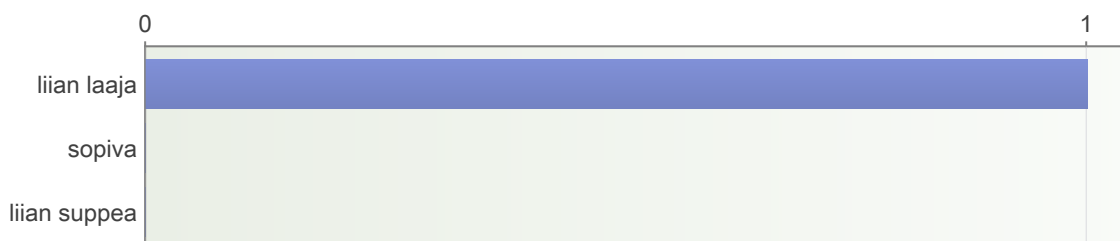
34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on riittävä valinnan mahdollisuus, mutta se ei kaikin osin ole tarkoituksenmukaista. Valintaoikeutta voi olla tarpeen rajata jossain tilanteissa, esimerkiksi silloin, kun lastensuojelun tai päihde- ja mielenterveyspalvelujen saaminen viivästyy asiakkaan itsensä tai hänen läheistensä tekemien valintojen seurauksena. Mahdollisuudet valita maakunnan liikelaitos ja sen palveluyksikkö pirstovat palveluja epätarkoituksenmukaisesti tilanteissa, joissa asiakas tai asiakkaan läheiset tietoisesti pyrkivät välttelemään palvelutarpeen arviointia. Ongelman pitkittyminen lisää hoidon kustannuksia esim. lastensuojelussa, huume- ja päihdepalveluissa.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslakiluonnoksessa esitetty velvoite asiakassetelin käyttöön on liian laaja ja asiakassetelin käyttöönotto esitetystä lähtökohtaisesta laajuudesta tulisi vaarantamaan maakunnan liikelaitoksen lakisääteisen palvelutuotannon ja mahdollisesti myös vaarantamaan asiakkaan perusoikeuksien toteutumisen.

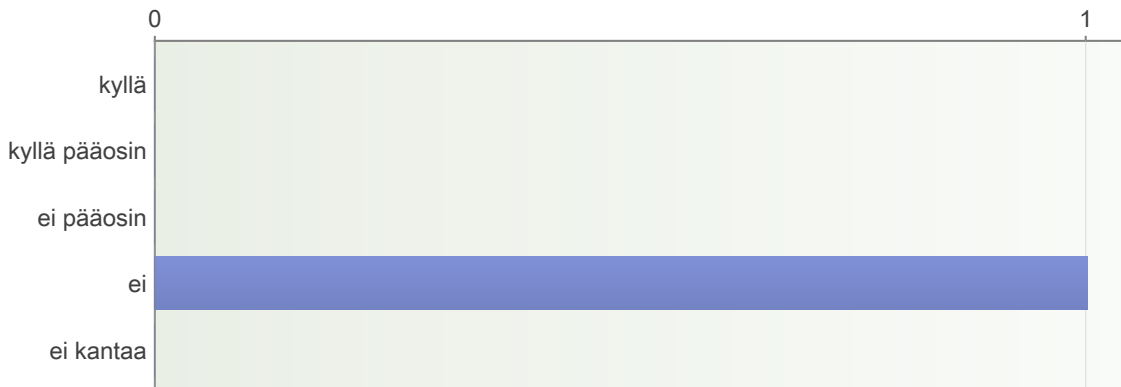
Lakiluonnoksen esitys asiakassetelin käytön laajuudesta erikoissairaanhoidossa on ristiriidassa asetuksessa kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä 583/2017 sekä asetuksessa erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä 583/2017 asetettujen tavoitteiden kanssa.

Leikkaustoiminta ja lääkärin vastaanotto toiminta on välttämätöntä saada pois asiakassetelin piiristä. Ylipäätään maakuntien mahdollisuus rajata asiakassetelien käyttöä em. palveluissa menettää merkityksensä, kun asiakkaalla on mahdollista valita toisen maakunnan liikelaitos, jossa asiakasseteli on käytössä.

Valinnanvapauslakiehdotuksessa esitetystä asiakassuunnitelmasta ja järjestäjän integrointivelvoitteesta huolimatta asiakassetelin laaja käyttö saattaa myös johtaa siihen, että useita eri palveluja tarvitsevan potilaan hoidon kokonaisuutta voi olla mahdotonta hallita.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

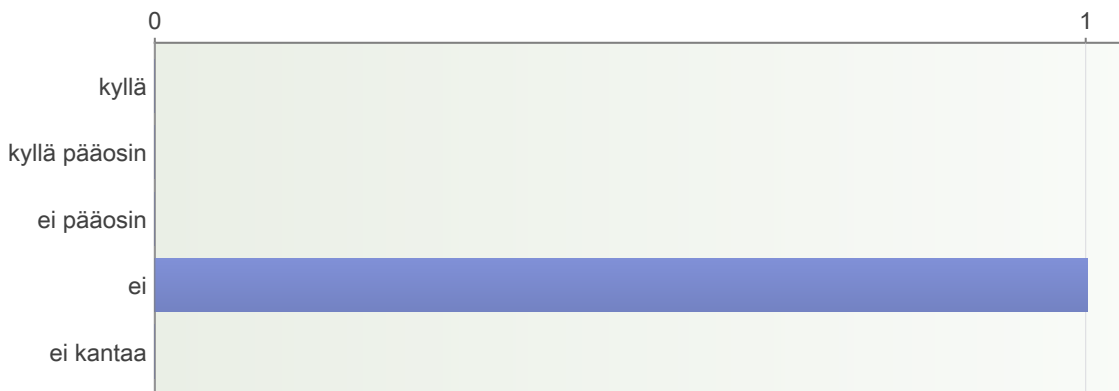
Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin piiriin tulevia palveluja tulee supistaa luonnoksessa esitetystä. Lainkohdan 2 momentissa esitetyt mahdollisuudet rajata asiakassetelin käyttöönottoa ovat liiat tiukat ja vaikeasti perusteltavissa. 3 momentissa esitetty kielto asiakassetelin käyttöönotolle tilanteessa jossa se "voi vaarantaa" lakisääteisistä tehtävistä suoriutumisen, vaatii spekulointia tulevista tapahtumista.

Ylipäätään toimiakseen kunnolla, asiakassetelijärjestelmä edellyttää erittäin tarkkoja palvelukuvauksia; mitä asiakasseteli pitää ja ei pidä sisällään. Asiakassetelijärjestelmän käyttöön liittyvät tekijät yhdessä asiakassetelillä tuotettujen palvelujen raportoinnin ja oikeellisuuden arvioinnin kanssa johtavat lisäkustannuksiin.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

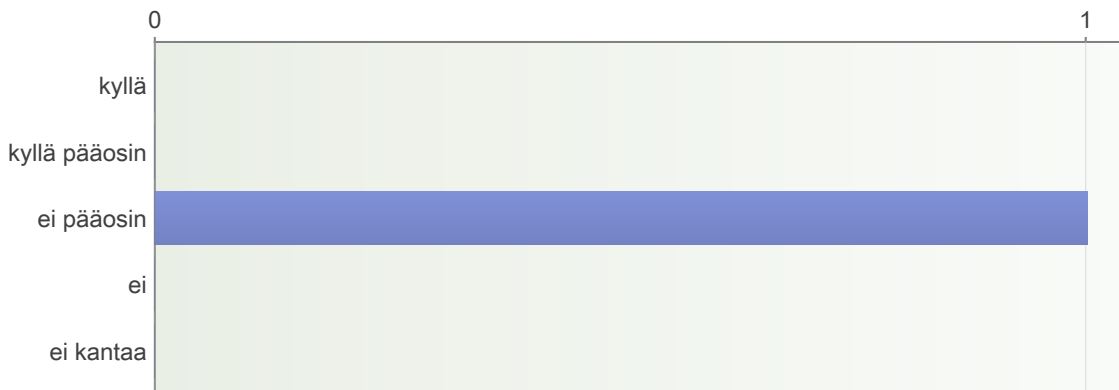
Vastaajien määrä: 1

- Erikoissairaanhoidotoiminnassa on huomattavia niin laadullisia kuin myös kustannustehokkuuteen liittyviä mittakaavaetuja. Tästä syystä toimintaa on tarkoituksenmukaista keskittää yksiköihin, joissa toimintavolyymit ovat suuret. Tämä mahdollistaa pitkälle viedyn erikoistumisen mm. kirurgiassa, mikä taas takaa paremmat hoitotulokset. Kirurgisen toiminnan pilkkominen asiakassetelillä toteutettavaksi muutoin kuin erittäin tarkkaan rajatuissa toimenpiteissä hajottaa hoitoketjut, vähentää kaikkien toimijoiden volyymiä ja heikentää sekä laatua että kustannustehokkuutta.

Yliopistolliset sairaalat ja keskussairaalat ovat vastuussa erikoissairaanhoidon päivystystoiminnasta. Tässä keskeistä on riittävän valmiuden ja osaamisen turvaaminen kaikkina vuorokaudenaikoina (24/7) ja erityisesti ruuhka- ja kriisitilanteiden hoitaminen (jossa on ongelmia osin jo nyt). Nykyisessä palvelujärjestelmässä päivystävien sairaaloiden kiiretön toiminta muodostaa reservin ruuhkatilanteiden hoitoon. Mikäli suunniteltua asiakasseteliä sovellettaisiin lähes kaikkeen kiirettömään leikkaustoimintaan, se johtaisi erittäin todennäköisesti erikoislääkärikatoon yksityiselle puolelle vaarantaen samalla päivystysvalmiuden ylläpidon. Tällaisessa tilanteessa myös yksityisiltä toimijoilta tulee edellyttää päivystysvalmiuden ylläpitoa. Jo muutaman vuoden poissaolo päivystystyöstä johtaa ammatilliseen osaamisen vajeeseen, joka on vaikeasti korjattavissa.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalle ja sen asukkaille voi asiakasaseteleiden käytöstä olla sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia. Positiivisia vaikutukset ovat, mikäli asiakasasetelit täydentävät julkista palvelutuotantoa ja mm. lyhentävät odotusaikoja. Jos asiakasasetelien käyttö luo kilpailua tuottajien välille, on järjestelmällä mahdollista saavuttaa myös niin kustannus- kuin laatuhyötyjä. Negatiivisia vaikutuksia saattaa syntyä, jos laaja asiakasaseteleiden käyttö heikentää maakunnan oman tuotannon toimintaa ja vaikuttaa esimerkiksi tuotannontekijöiden tehokkaaseen käyttöön tai heikentää mahdollisista keskittämisen eduista saatavia hyötyjä.

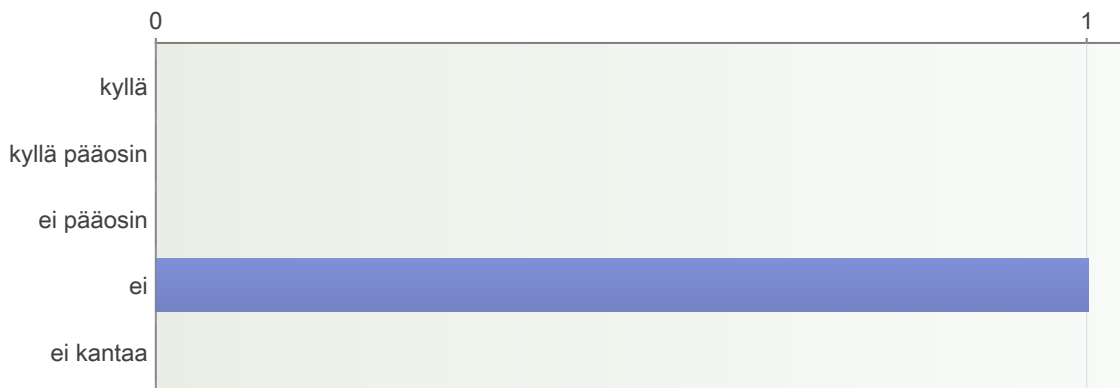
Vastaanotto- ja päiväkirurginen toiminta ovat keskeisiä osa-alueita erikoislääkärikoulutuksessa. Keskussairaaloilla on tärkeä osa erikoistumiskoulutuksessa, koska siellä työskentelemällä on mahdollista saavuttaa huomattava volyyymi yksittäisiä toimenpiteitä, joiden määrä yliopistosairaalassa erikoistujaa kohti on huomattavasti vähäisempi. Mikäli toimenpiteet asiakasasetelin myötä hajaantuvat eri toimijoille, niiden määrä per erikoistuja vähenee, mikä johtaa osaamisen heikkenemiseen. Edelleen viime vuosina on tutkittu monia kiireettömän hoidon piiriin kuuluvia aiemmin rutiinisti käytettyjä hoitomenetelmiä, ja joistakin toimenpiteistä on riittävän hyödyn puuttuessa luovuttu kokonaan. On selvää, että jos kiireetön kirurginen toiminta siirtyisi paljolti asiakasasetelillä tuotettavaksi, toiminnan tieteellistä arviointia ei tehtäisi enää nykyisessä määrin.

Leikkaustoiminnassa pyritään yleensä siihen, että toimenpiteen tekevä lääkäri arvioi potilaan tilan itse. Kun valinnanvapauslakiesityksessä lähdetään siitä, että maakunnan liikelaitoksen lääkäri arvioi jatkohoidon ja siten asiakasasetelin tarpeen, merkitsee tämä käytännössä yhtä ylimääräistä erikoislääkärikäyntiä verrattuna siihen, että ko. lääkäri tekisi toimenpiteen itse; toimintatapa ei ole kustannustehokas eikä myöskään tarkoituksenmukainen.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa maakunnalle on asetettu varsin vaativa tehtävä ohjata palveluja erilaisten maksujen avulla. Asiakassetelin myöntää varsinaisesti maakunnan liikelaitos, joten ohjaava vaikutus on korkeintaan välillinen.

Asiakassetelituottajien mahdollisuus valita asiakkaansa, voi johtaa vaikeimman asiakassegmentin valikoitumiseen maakunnan oman tuotannon asiakkaiksi, mikä puolestaan aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia maakunnille esimerkiksi hinnoittelun epäonnistumisen vuoksi. Edelleen negatiivisia vaikutuksia saattaa syntyä, jos asiakas ensin valitsee muun kuin kotimaakuntansa liikelaitoksen ja tämän jälkeen ko. liikelaitoksen hyväksymän asiakassetelipalveluntuottajan ja sitoo tällöin asiakkaan kotimaakunnan toisen maakunnan asettamiin ehtoihin. Nämä ehdot voivat joissain tilanteissa olla kotimaakunnalle taloudellisesti epäedullisia verrattuna kotimaakunnan itse myöntämiin asiakasaseteleihin.

Soteuudistus laajoine koordinointi-, ohjaus- ja neuvontavelvoitteineen vaatii huomattavia henkilöstöresursseja maakunnilta, mikä aiheuttaa kustannuksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaista budjettia koskevat säännökset antavat lähtökohtaisesti asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteuttamiseen. Esitettyihin säännöksiin liittyy kuitenkin tosiasiallisia riskejä, jotka voivat heikentää asiakkaan mahdollisuuksia tehdä haluamiaan valintoja.

Henkilökohtaista budjettia koskevat pykälät ovat kuitenkin liian velvoittavia ja osin epäselviä eivätkä ne myöskään mahdollista sen arviointia, millainen järjestelmä niiden perusteella syntyy. Säännökset soveltuisivat henkilökohtaista budjettia koskevaan rajattuun kokeiluun, mutta eivät pysyvän toiminnan pohjaksi. Henkilökohtaisen budjetin velvoittavuudesta tulisi luopua. Koska henkilökohtaisesta budjetista ei ole maassamme eikä esitettyssä muodossaan muualtakaan saatavissa vertailutietoa, sen kustannus- ja muita vaikutuksia on vaikea arvioida.

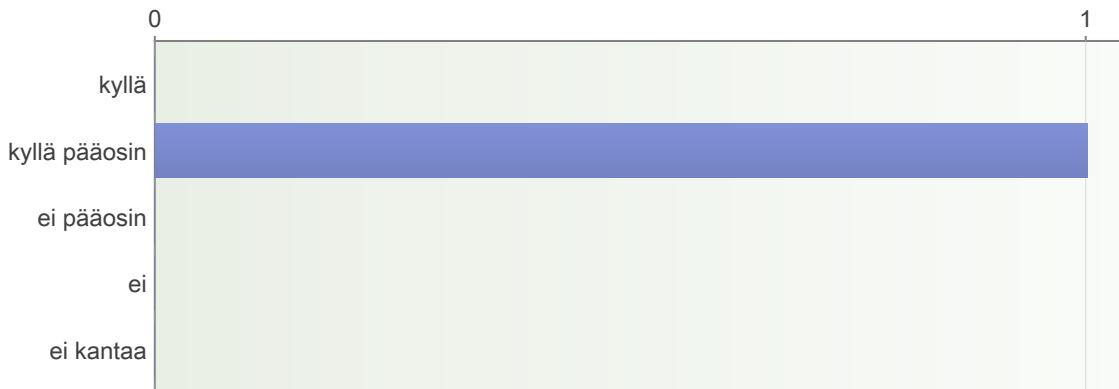
Lakiesityksessä henkilökohtainen budjetti rajautuu koskemaan ainoastaan sosiaali- ja terveystalv palveluja ja se sidottaisiin liikelaitoksessa laadittavaan asiakassuunnitelmaan. Tämä ei mahdollista aiempien henkilökohtaisen budjetin kokeilujen joustoa. Aiemmissa kokeiluissa henkilökohtaista budjettia on käytetty esim. korvaamaan kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaa jollain maksullisella harrastuksella. Asiakkaan tosiasiallinen mahdollisuus aidosti vaikuttaa omiin palveluihinsa jää tässä mallissa hyvin kapeaksi. Asiakkaan mahdollisuuksia vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen saattaa myös joissain tapauksissa heikentää sekä asiakassetelin että henkilökohtaisen budjetin palvelun tuottajan mahdollisuus valikoida asiakkaansa. Tämä voi johtaa vaikeimman asiakassegmentin jäämisen maakunnan oman tuotannon asiakkaaksi, mistä aiheutuu maakunnalle ongelmia hinnoittelun suhteen.

Henkilökohtainen budjetin aikataulu on kireä, ja tämä loisi riskin henkilökohtaisen budjetin piiriin kuuluvien asiakkaiden palvelujen jatkuvuudelle ja toisaalta kustannusten hallitsemattomalle kasvulle sekä edellyttäisi runsaasti henkilöresurssia palvelutarpeen arviointiin yhtä aikaisesti vuoden 2019-2020 vaihteessa.

Valinnanvapauslain voimaantulosta säädettäisiin 94 §:ssä. Valinnanvapauslailla kumottaisiin laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä. Palvelusetelin käyttöön tulee saada siirtymäaika niin, että asiakas voi käyttää jo myönnetty palvelusetelit. Asiasta tulee lisätä siirtymäsäännös lakiin. Mikäli palvelusetelilaki päätetään kumota valinnanvapauslain voimaantulon yhteydessä, on huomioitava palvelusetelin nykyinen laaja käyttö varhaiskasvatuksessa ja lain kumoamisen aiheuttamat seuraukset.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos asiakkaiden ohjaus, tuki ja asiakkaaksi hakeutumisen käytännöt saadaan paranemaan, paljon tukea tarvitsevien asiakkaidenkin kohdalla muutos voi johtaa hyvään suuntaan.

Sote-keskusten sosiaalihuollon ohjauksen ja neuvonnan henkilöstön ammatillinen osaaminen ja toimivat palveluprosessit ja asiakasohjaus maakunnan liikelaitokseen voivat toimiessaan ennalta ehkäistä isoja ongelmia. Liikkuvat sosiaalihuollon tiimit voivat osaltaan vahvistaa sosiaalipalveluja ja niiden saavutettavuutta suoran valinnan palveluissa.

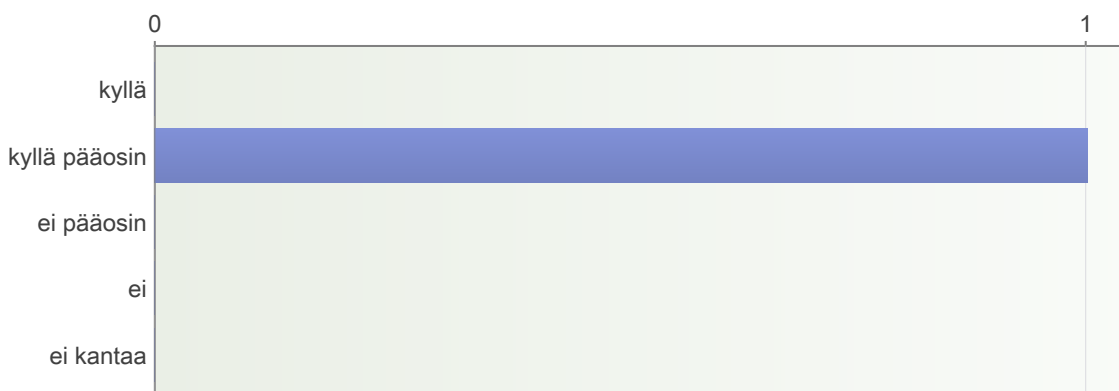
Riskinä on, ettei ohjausta ja neuvontaa sekä palvelutarpeen arviointia kuitenkaan onnistuta tuottamaan laadukkaasti olosuhteissa, jossa sosiaalihuollon muu ammatillinen osaaminen, palvelutuotanto ja niihin liittyvä päätöksenteko ja kehittämistoiminta ovat maakunnan liikelaitoksessa.

Asiakassuunnitelman toteuttaminen esitetyllä tavalla loisi käytännössä hallinnollisesti raskaan ja vastuunjaoltaan epäselvän prosessin joka voisi johtaa todennäköisesti myös päällekkäiseen työhön. Edelleen tästä aiheutuisi yksityisyyden suojan turvaamiseen liittyviä kysymyksiä esim. siitä, kenellä olisi ja millaiset käyttöoikeudet suunnitelmaan tilanteessa, jossa yhteisiin suunnitelmiin sisältyisi laajasti asiakkaan saamia palveluja sydänleikkauksesta toimeentulotukeen ja lastensuojelusta syöpähoitoihin. Lisäksi olisi ratkaistava, kuka asiakassuunnitelman kokonaisuudesta vastaisi.

Asiakassuunnitelmien laatimisen edellyttämät tietojärjestelmien toiminnallisuudet ei ole vielä olemassa. Toimivien tietojärjestelmien tekeminen edellyttää asiakassuunnitelman määrittelytyötä, joka on vasta alussa. Tietojärjestelmiä ei päästä tekemään ennen kuin määrittelyt ovat valmiit. Odotettavissa on usean vuoden viive ennen kuin asiakassuunnitelman hyödyt saadaan realisoitua.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

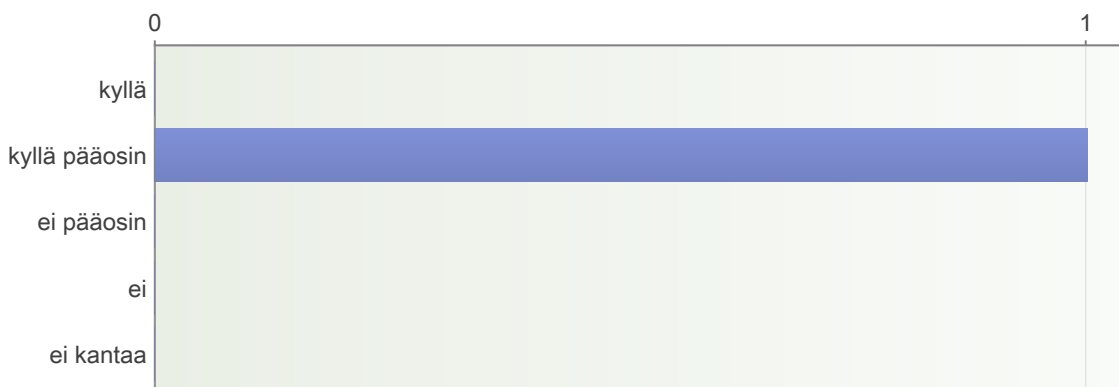
Vastaajien määrä: 1

- Eri väestöryhmien välisen yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta ratkaisevia ovat erityisesti maakunnan asettamat yksityisten palveluntuottajien hyväksymisehdot mutta myös palveluntuottajille maksettavien korvausten periaatteet sekä asiakkaiden listautumista koskevat käytännöt. Näillä tavoin maakunta voi varmistaa, että palveluntuottajille ei synny kannustinta pyrkiä valikoimaan asiakkaitaan ja että palveluntuottajien välille ei siten synny epätarkoituksenmukaisia asiakasrakenteiden eroja. Näistä mahdollisuuksista on säännökset lakiesityksessä, mutta niiden käytännön vaikutus riippuu maakuntien käytännön päätöksistä.

Tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettely aiheuttaa maakunnalle hallinnollista taakkaa ja edellyttää uudenlaista sopimusoikeudellista osaamista. Uudistuksen toimeenpano tältä osin synnyttää väistämättä ylimääräisiä kustannuksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

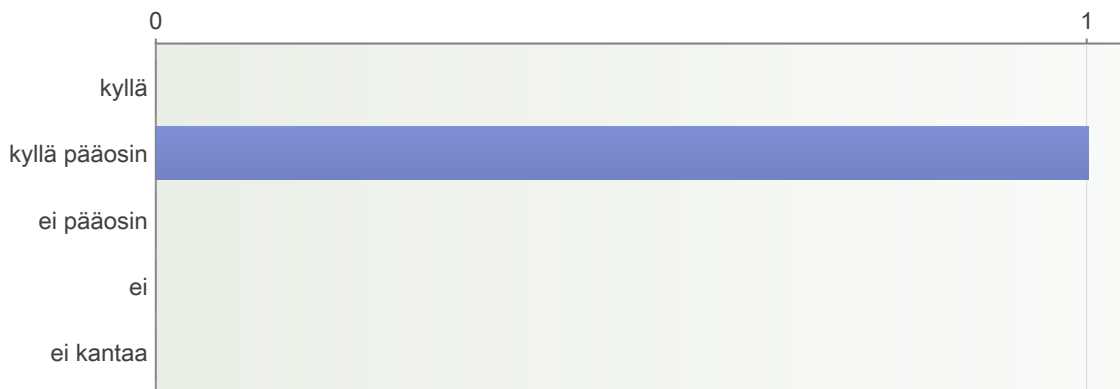
- Maakunnan mahdollisuus asettaa tuottajille maakunnan asukkaiden palvelun tarpeesta johtuvia ehtoja ja tarvittaessa muuttaa niitä on kannatettava.

Maakunnat tulevat erittäin todennäköisesti asettamaan palveluntuottajille hyvin identtisesti osan ehdoista. Yleensä nämä ehdot ovat perusteltuja maakuntien järjestämisvastuun toteuttamisen kannalta, koskien mm. sote-keskusten ja suunhoidon yksiköiden sijoittumista maakunnan alueelle. Maakunnan järjestämisvastuun näkökulmasta paras tilanne on, että ainakin sen hyväksymien suoran valinnan palveluntuottajien yksiköt sijaitsevat maakunnan alueella. Tämän kriteerin voisi perustellusti kirjata pääsäännöksi jo valinnanvapauslakiin, josta maakunnalla olisi mahdollisuus tarvittaessa poiketa asettamillaan ehdoilla.

Luonnoksessa esitetyn perusteella maakunnalla ei ole keinoja asettaa riittäviä seuraamuksia siitä, että tuottaja ei toimi maakunnan edellytysten mukaisesti. Kuitenkin maakunta on järjestämisvastuussa ja myös raskaassa valvontavastuussa palveluntuottajien suhteen. Vastuukysymyksistä ei ole riittävällä tavalla säädetty.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

54. Vapaamuotoiset huomiot.

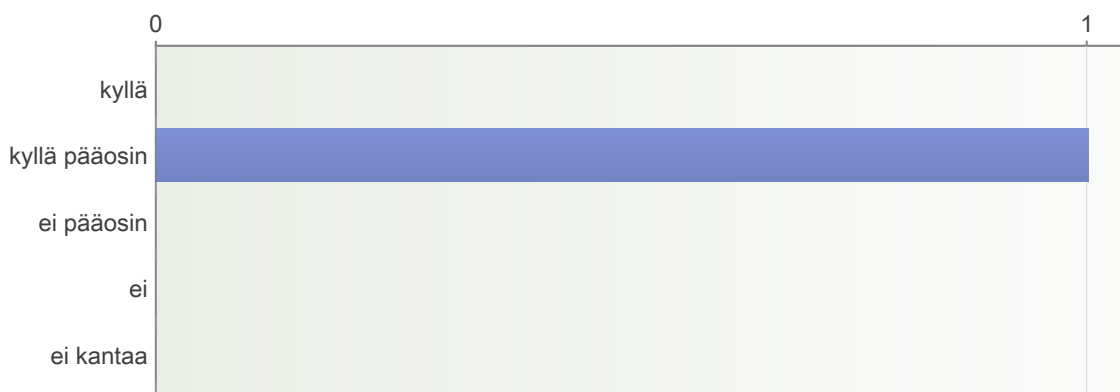
Vastaajien määrä: 1

- On tarkoituksenmukaista, että maakunta tekee hyväksymänsä suoran valinnan palvelujen tuottajan kanssa sopimuksen ennen kuin tämä voi aloittaa palvelutuotannon. On myös perusteltua, että lain tasolla säädetään myös niistä minimivaatimuksista, jota sopimuksen tulee sisältää ja että osapuolilla on mahdollisuus sopia myös muista asioista. Samoin sopimuksen noudattamista, muuttamista, irtisanomista ja purkamista koskeva sääntely lain tasolla on perusteltua.

Sopimuksen ja hallintopäätöksen välinen suhde jää kuitenkin epäselväksi; esimerkiksi tarkoittaako säännös sitä, että 42 § mukaisia ehtoja ei voi sitoa sopimukseen.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

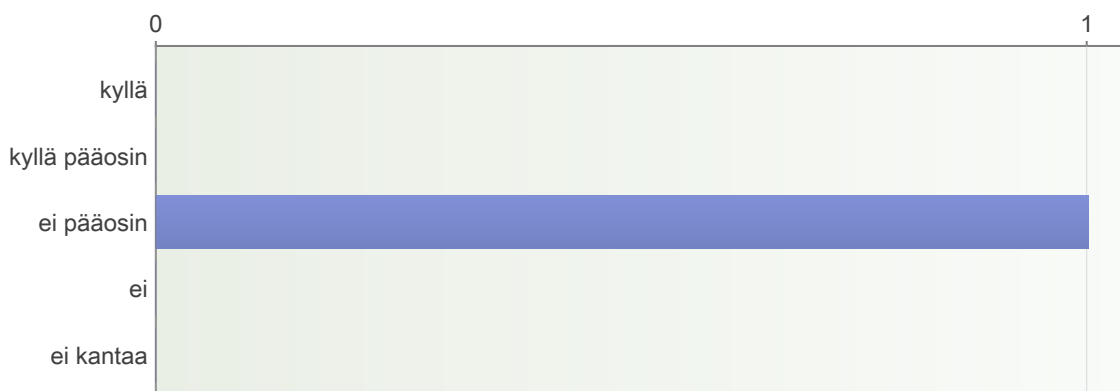
- Säännökset ovat uudistuksen tavoitteiden kannalta perusteltuja ja tarkoituksenmukaisia. On hyvä, että suoran valinnan palveluntuottajalle säädetään kokonaisvastuu sen yksittäiselle asiakkaalle tuottamien palvelujen osalta ja todetaan tämän vastuun ulottuvan myös alihankintatilanteisiin.

Palveluntuottajille asetetut velvoitteet raportoida tietoja, joiden perusteella asiakkaat voivat käyttää valinnanvapauttaan ja tehdä valintoja, ovat tarpeellisia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

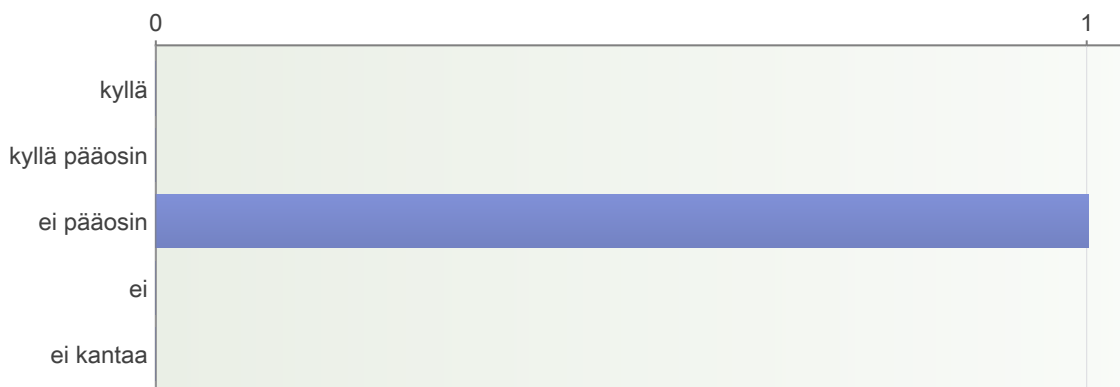
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan määrittelemien maksujen taso muodostuu käytännössä ko. palvelujen yleiseksi veloitusperusteeksi. Palvelujen tuottajan kannalta on ratkaisevaa, riittääkö maksu kattamaan tuotantokustannukset ja millaiseksi tuottajan voittomarginaali muodostuu. Alkuvaiheessa jouduttaneen maksuja ja niiden perusteita tarkistamaan useaan otteeseen, ennen kuin käsitys markkinoilla vallitsevasta kustannustasosta muodostuu. On huomattava, että myös julkisten yhtiöiden on saatava kustannustasonsa tasolle, jossa palvelusta saatavalla ylijäämällä kyetään kehittämään palveluja ja ylläpitämään palvelujen vaatima infra.

Palveluista aiheutuvien kustannusten määräytyminen sote-keskuksen ja liikelaitoksen välillä ei ole kaikissa tapauksissa yksiselitteistä.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

60. Vapaamuotoiset huomiot.

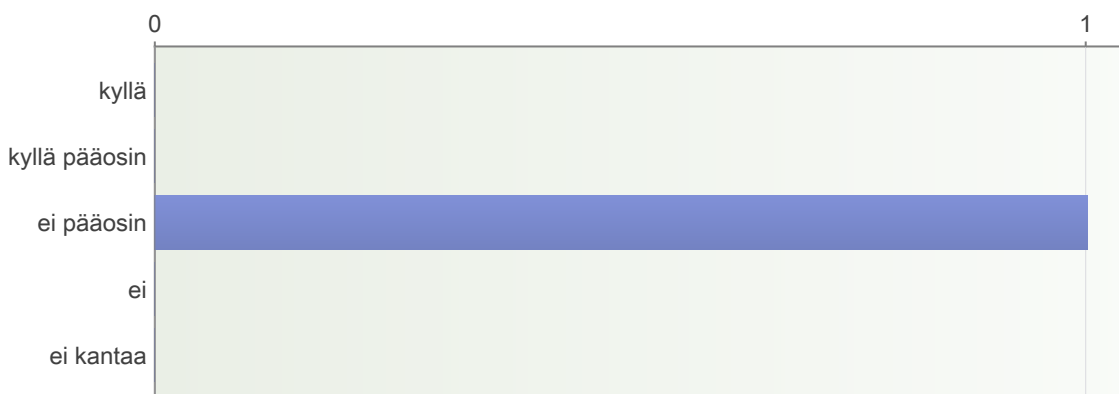
Vastaajien määrä: 1

- On perusteltua, että maakunnalla on lakiluonnoksen 56 §:ssä esitetty mahdollisuus sopia muista korvauksista palvelun tuottajan kanssa. Jää kuitenkin lakiluonnoksen perusteella epäselväksi, miten tarkoitetut muut korvaukset toteutetaan.

Maakuntien mahdollisuus vaikuttaa järjestämisvastuullaan olevien palvelujen korvauksiin on kuitenkin varsin rajattua, asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä mm. suoriteperusteisten korvausten vähimmäismääristä, palvelujen laadun, kustannustehokkuuden ja vaikuttavuuden mittareista sekä niiden perusteella maksettavista kannusteperusteisten korvausten vähimmäis- ja enimmäismääristä.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Liikelaitoksen sote-keskukset ovat jäykempien ja kalliimpien virka- ja työehtosopimusten piirissä kuin yksityiset sote-keskukset.

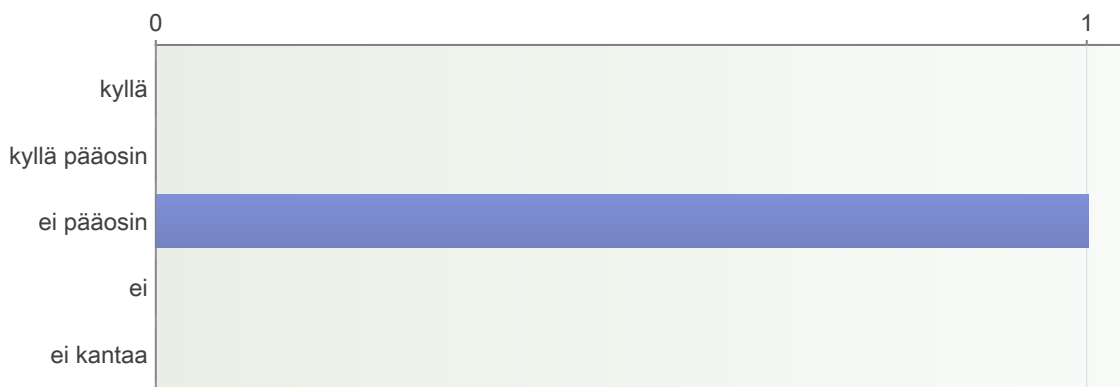
Varsinkin yksityisen suuryrityksen omistama suoran valinnan palveluntuottaja voi suuruuden ekonomiaansa hyödyntämällä markkinoinnissa käyttää mm. sisäänvetotuotteena yksityisesti tuotettuja palveluja. Liikelaitoksen sote-keskuksella tai maakunnan omistamalla yhtiömuotoisella suoran valinnan palveluntuottajalla ei käytännössä ole tällaiseen asiakkaiden houkutteluun taloudellista mahdollisuutta.

Kansainvälisessä omistuksessa olevilla yrityksillä on konsernin sisäisen rahoitusrakenteen avulla mahdollisuus rahoitusjärjestelyihin joihin maakunnalla ei ole mahdollisuutta.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen voimaantuloa koskeva vaiheistus tuo joustoa maakuntien valmistautumiseen ja antaa maakunnan omalle tuotannolle aikaa sopeutua uuteen toimintaympäristöön. Hallituksen esityksen aikataulutuksen kannalta on keskeistä, että asiakas- ja potilastietojen siirtoon liittyvä infrastruktuuri on kattava ja se saadaan käyttöön ennen uudistuksen toimeenpanoa. Tietojärjestelmänäkökulmasta uudistuksen merkittävänä riskinä on kokonaisarkkitehtuurin toimeenpanon valmistuminen aikataulussa vain osittain; tietojärjestelmien puutteista voi aiheutua manuaalista lisätyötä niin palveluja järjestäville maakunnille, palveluntuottajille ja Kelalle, mikä myös hidastaa uudistuksen toimeenpanoa.

Lain voimaantuloaikataulu ei edelleenkään ole riittävän pitkä tarvittavien tietojärjestelmien käytettävyyden varmistamisen näkökulmasta. Lakiluonnoksessa esitetty aikataulu tuo mukanaan riskin, että asiakasseteliin käyttöön liittyviä tietoja joudutaan eri vaiheissa käsittelemään paljon myös manuaalisesti ja tämä voi johtaa siihen, ettei tarvittava tieto ole aina välittömästi käytettävissä. Tämä voi heikentää palvelujen saatavuutta ja joka tapauksessa lisää kustannuksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

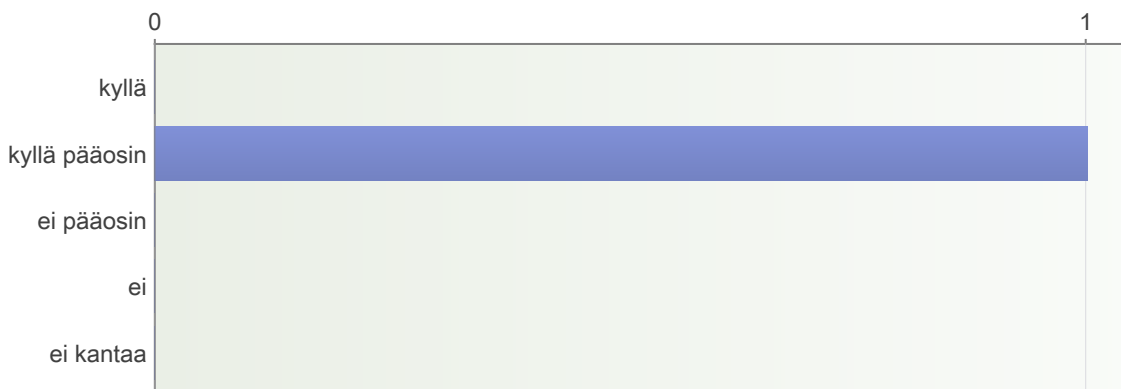
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset ovat perustellut. Ehdotukseen sisältyy kuitenkin maakunnille velvoitteita tehdä merkittäviä päätöksiä jo kaksi vuotta ennen toiminnan käynnistymistä. Maakunnan tulisi päättää kiinteän korvauksen käytöstä ja varata rahoitusta tuottajilta tavoiteltujen asioiden ohjaamiseen taloudellisten kannusteiden avulla. Ehdotus kaventaa maakuntien itsehallintoa ja luo riskin ylimääräisten kustannusten syntymiselle siirtymävaiheessa tai toisaalta luoda tilanteen, jossa markkinoille ei löydy tulijaa, koska maakunnilla ei todennäköisesti ole tietopohjaa eikä työkaluja perusteltujen päätösten tekemiseen. Tarvittavien tietojärjestelmien valmistuminen aikataulussa on kriittistä myös sote-keskusten aloittamisen näkökulmasta.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

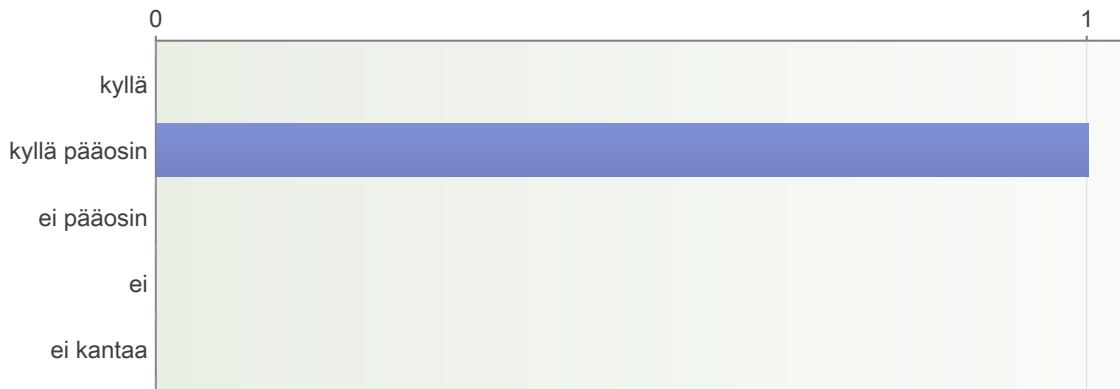
68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset ovat perustellut. Tarvittavien tietojärjestelmien valmistuminen aikataulussa on kuitenkin kriittistä myös suunhoidon yksiköiden aloittamisen näkökulmasta.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

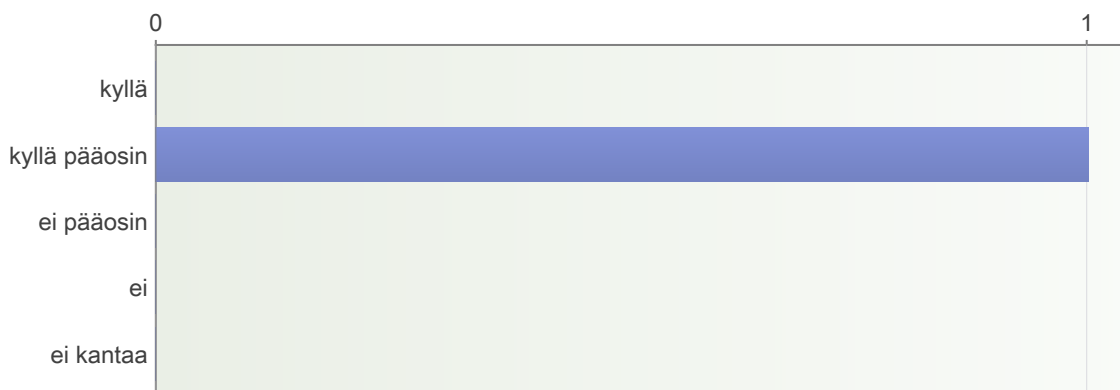
- Suuret yksityisesti omistetut sote-palveluntuottajat tulevat todennäköisesti valtaamaan julkisen sote-palvelutuotannon laajassa mittakaavassa itselleen eikä luonnos valinnanvapauslaiksi tule käytännössä vaarantamaan niiden toimintaedellytyksiä, päinvastoin. Pärjääminen valinnanvapausmarkkinoilla edellyttää käytännössä suoran valinnan palveluntuottajilta potentiaalia ottaa vastaan suuria asiakasmääriä ja tämä ei tule tuottamaan ongelmia suurille yrityksille.

Pienet ja keskisuuret yritykset ja järjestöt tulevat suoran valinnan palveluntuottajiksi käytännössä parhailla edellytyksillä yhteisesti ylläpidettyjen palveluyksikköjen kautta.

Asiakasseteli- ja henkilökohtaisen budjetin markkinat antavat paremmat mahdollisuudet pienille ja keskisuurille yrityksille osallistua palvelutuotantoon, mutta vastaavasti kuin suoran valinnan palveluissa, isot yritykset saavat koostaan johtuvia mittakaavaetuja toimia markkinoilla myös näissä palvelumuodoissa.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

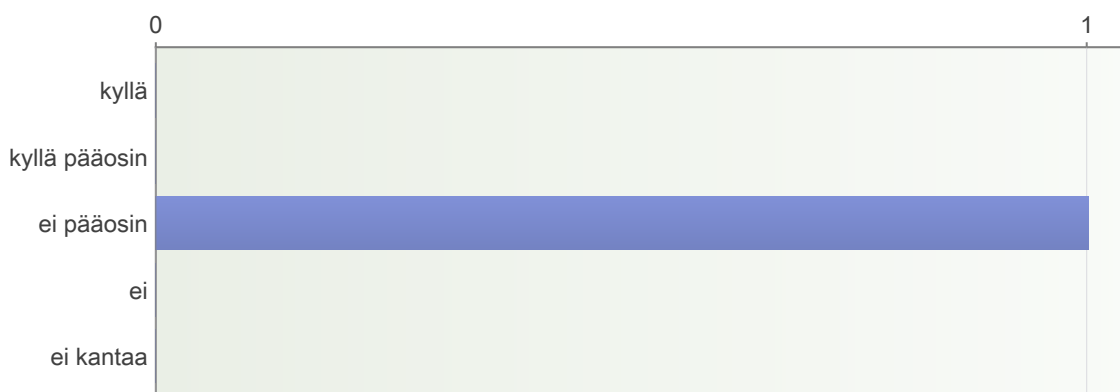
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten toimijoiden markkinat ovat todennäköisesti asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla tuotettavissa palveluissa ja alihankintaketjuissa.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ilmeistä on, että uudistuksen vaikutuksia on vaikea etukäteen arvioida varsinaisen vertailupohjan puuttuessa. Uudistuksen toimeenpanoon liittyy ilmeisiä riskejä, joista osa voi toteutuessaan mahdollisesti vesittää lakiuudistuksen alkuperäisten tavoitteiden saavuttamisen.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien asema tulee uudistuksen myötä muuttumaan esimerkiksi palvelutuotannon rakenteiden ja tukipalveluiden organisoinnin osalta. Keskeistä on rakentaa mallit, joilla maakunta ja kunnat tekevät yhteistyötä jatkossa asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja eri palveluiden yhteensovittamiseksi.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä säädettävän lain (HE 15/2017 vp.) 52 §:n mukaan maakunnalla on velvollisuus varautua yhteistyössä alueensa kuntien kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteitä edellyttäviin häiriötilanteisiin ja suuronnettomuuksiin normaalioloissa ja poikkeusoloissa. Varautumista edellyttäviä häiriötilanteita ovat esimerkiksi myrskyt ja tulvat, väkivalta- ja terroristilanteet, säteilyvaaratilanteet, epidemiat, vedenjakelun häiriöt tai maksu- ja muiden tietojärjestelmien häiriöt. Häiriötilanteet voivat olla luonteelta äkillisiä ja niihin tulee varautua ennalta yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Järjestämislain 52.2 §:n perusteella maakunnan on varmistettava varautumissuunnittelun avulla palvelujen jatkuvuus myös silloin, kun palveluja hankintaa yksityisiltä palvelun tuottajilta tai palvelusetelillä. Tämä voidaan tehdä palvelun tuottajien kanssa tehtäviin sopimuksiin asetettavilla ehdoilla. Mitä laajempaa yksityisten palvelujen käyttö on, sitä tärkeämpää on niiden kapasiteetin ja palvelujen huomioon ottaminen varautumissuunnittelussa.

Satakunnan maakunnan käsityksen mukaan valinnanvapauslain 36 §:ssä olisi oltava viittausmääräys järjestämislain 52 §:ään siten, että maakunnan ja maakunnan liikelaitoksen yhteensovittamisvastuuta korostettaisiin myös varautumisen osalta, ja toisaalta palveluntuottajilla olisi velvollisuus osallistua varautumissuunnitteluun ja toimintaan suuronnettomuuksissa ja häiriötilanteissa normaali- ja poikkeusoloissa.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.